

Närproducerad salix – en modell för ökad samverkan

-lägesrapport 2012-10-03 av Ulf Andersson

Intryck av lantbrukarbesöken hittills

Efter att ha jobbat med framförallt odlarkontakter under sensommaren/hösten så kan jag konstatera att det blir ett besvärligt år för oss att skapa nyplanteringar.

Lantbrukarna i södra Skåne har uppenbarligen haft det bästa skördeåret på mycket länge genom en kombination av mycket hög skörd, mycket bra kvalitet, låga skördekostnader och mycket högt pris. Detta gäller faktiskt alla spannmålsslagen och även raps och det är just att alla dess parametrar på samtliga grödor sammanfaller som gör skördeåret 2012 helt unikt.

Vi har svårt att med dagens flispris konkurrera om åkermarken, även den sämre. Lantbrukarna har även som argument att de nu med dagens nya teknik etablerar höstraps oerhört billigt, runt 450kr per hektar! Dessutom förväntas historiskt höga rapspriser framöver vilket har lett till att vi har oerhört mycket areal sådd med höstraps för tillfället. Alla 11 odlare/gårdar som vi har besökt i arbetet med att hitta salixodlare åt värmeverket i Ystad har haft de ovan beskrivna argumenten för att inte plantera någon salix våren 2013 — det är för olönsamt i förhållande till spannmål och raps såsom priser och skördenivåer är idag!

Värt att notera är att lantbrukarna känner stor osäkerhet kring reglerna för trädan i CAP 2014 och övriga EU-regler som är under utformning. Här måste branschen få ut information om vad som kommer att gälla för om lantbrukaren planerar att sätta salix gäller det väldigt ofta på mark som annars skulle ingå i trädan.

Odlarna tar också upp frågeställningen om investeringsstödet/planteringsstödet vara eller inte vara i framtiden.

Frågeställningen om EU-regler och stöd är alltså viktiga att ta tag i för branschen.

Nuvarande strategi

Målet är att få upp odlingen av Salix (energiskog) till 150ha på tre år. Ystad värmeverk kan i princip ta energiflis från så mycket som 700ha. För att nå detta mål arbetar vi enligt två ”spår”.

Spår 1 - närodlare

Här vänder vi oss till odlare runt Ystad. Här krävs en del politiska incitament för att både ekonomiskt men framförallt miljö-etiskt försöka få med odlare runt staden i projekt typ ”vi värmer Ystad”. I Ystad kommun finns ett engagemang för närproducerad mat till skolmåltiderna, detta är kanske något som kan överföras även till ”närproducerad energi”. Idag kommer nästan all flis till Ystad värmeverk från ryskt timmer som flisas i hamnen. En indexbaserad betalningsmodell mellan Ystad värmeverk och salixodlarna för att få salix med god leveranssäkerhet och någon form av odlarsammanslutning för hantering av detta står nu högst på agendan. Kommunens avloppsreningsverk kan förse dessa kontrakterade odlare med bra gödsel och därmed bättre odlingsekonomi i form av högre skörd samtidigt som avloppsreningsverket på ett smidigt sätt får användning för avloppsslammet. Avloppsslam kan vara en typ av incitament som kommunen kan bidra med till sina ”värmeodlare” .

Spår 2 - kommunägd mark

Vi argumenterar för att kommunen ska använda sin "egen mark", t.ex. planlagd mark som ligger oanvänd, exempelvis Fredriksbergsängarna, eller utarrenderad och där odla sin egen energi plus aman samtidigt kan använda slammet från det kommunala avloppsreningsverket som gödsel.

Vi ska pröva att få till skötselavtal mellan Ystad kommun och någon entreprenör för salixodling på dessa marker. Alternativt kan Ystad kommun ställa krav på sina arrendatorer att de ska använda en viss procent av den av kommunen arrenderade marken till odling av salixenergi till värmeverket.

Detta kräver en hel del politiska initiativ och påverkan från politiskt håll, bland annat ett förbättrat samarbete mellan de olika kommunala nämnderna, framförallt Plan- och Bygg, reningsverk, stadsarkitekt och värmeverk.

Planerade aktiviteter

För tillfället arbetar vi mest intensivt med "Spår 2" eftersom det är en längre process som kräver politiska beslut. Vi har fått igång ett mycket bra samarbete med kommunens två näringslivsutvecklare för att få frågan på den politiska agendan och upparbeta ett intresse hos de ansvariga i respektive kommunala nämnder. Målet är att inom en månad ha en workshop med beslutsfattare på värmeverk, reningsverk och plan- och bygg, stadsarkitekt samt politikerna med ansvar för miljö, utveckling mm.

Salixodling på Ystad kommuns egen mark kan bli ett mycket bra "skyltfönster" för att påverka odlarna runt staden.

När det gäller "Spår1" planerar vi en bred inbjudan till ett informationsmöte i november genom annonsering i lokaltidningar samt personliga mail och brev. Det finns en risk att främst befintliga odlare anmäler sig men vi hoppas få med intressenter som INTE enbart har den ekonomiska kalkylen som argument för eller emot salixodling. Inbjudan kommer att betona andra värden med närodlad energi såsom miljö, hållbar utveckling, långsiktighet, minskad arbetsinsats, Salix som ett bra alternativ vid generationsskifte eller som alternativ till utarrendering. Tanken är att skapa ett engagemang för stadens/Ystad kommuns miljöprofil.

Bilaga 1: Sammanställning över kontakter tagna i projektet (finns endast hos SEE)

Bilaga 2: Tänkt löpsedel

Bilaga 2

Tänkt löpsedel

